

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВОХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

*МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА МИТНОЇ СПРАВИ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

**03–04 січня 2022 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 08.01.2022 № 11).*

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету конференції:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Гришук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Гарбовський Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – 1738 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Державним податковим університетом. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ЗМІСТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ПСИХОФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВІДОМЧИХ ГАЛУЗЕЙ ЗА МЕТОДИКАМИ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ

ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович

Державний податковий університет

***Анотація.** У даній науковій статті охарактеризовано організаційно-педагогічні аспекти прикладної психофізичної підготовки курсантів відомчих закладів вищої освіти засобами бойового хортингу, змістовно-технологічний блок програми підготовки курсантів і процес його реалізації. Зазначено, що при підготовці курсантів правоохоронних спеціальностей до професійної діяльності засобами бойового хортингу, що проводиться в екстремальних умовах, значну роль грає прикладна психофізична підготовка. Це положення пов'язане з тим, що значення бойового хортингу полягає в пріоритетності впливу фізичних вправ, фізичного тренування на біологічну сутність людини: рівень її здоров'я, фізичний розвиток, виховання рухових якостей. Будь-який освітній процес являє собою цілісну педагогічну систему, основу якої складають базові системоутворювальні компоненти. У педагогічній системі бойового хортингу мета виступає їх вершиною і початком, будучи свого роду стратегічним проектом кінцевого результату діяльності. Відбір матеріалу, порядок його викладу, організаційні форми, методи, прийоми, система контролю впливають на процес діяльності курсантів закладів вищої освіти в системі бойового хортингу. Експериментальна методика фізичного виховання курсантів правоохоронних спеціальностей засобами бойового хортингу включає наступні підходи до фізкультурної освіти: діяльнісний, що розвиває мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості на активно-позитивне ставлення до бойового хортингу та загальної фізичної культури; диференційований з урахуванням індивідуальних особливостей курсантів і їх фізичного стану; системний, що забезпечує цілісну побудову всієї системи фізичного виховання курсантів, яка передбачає активну діяльність і взаємодію всіх суб'єктів виховання, взаємозв'язок усіх основних компонентів виховного процесу (завдань, змісту, методів, форм, засобів виховання та аналізу його результатів). Засоби прикладної психофізичної підготовки виступають змістовним компонентом в побудові педагогічної системи для занять курсантів бойовим хортингом. Логічно вибудований і реалізований порядок дій тренера-викладача обумовлює успішність досягнення поставленої ним мети, тобто проєктованого результату діяльності в бойовому хортингу. Аналіз програм навчальної та виробничої практик курсантів правоохоронних закладів вищої освіти і спостереження за практикантами на навчальній практиці в діючих підрозділах правоохоронних органів України дозволили помітити, що основний час навчально-виробничих практик пов'язаний з виконанням різних робіт в умовах службової діяльності.*

***Ключові слова:** організаційно-педагогічні аспекти, прикладна психофізична підготовка, бойовий хортинг, курсанти, правоохоронні органи, відомчі заклади вищої освіти.*

Актуальність наукового дослідження. Пріоритетним напрямком процесу психофізичної підготовки, що реалізується в морському вузі, є його прикладне зміст, що дозволяє курсантам бути адаптованими до фізичної середовищі, властивої морської професії [1–13; 17–26]. Виконання професійної діяльності в екстремальних умовах супроводжується відповідними реакціями організму людини, які відображають процес його адаптації до впливів професійного навантаження і середовищних факторів і характеризують процеси відновлення після цих впливів.

Ці реакції завжди взаємопов'язані між собою і визначають адаптованість (або не адаптованість) функціонування всіх органів і систем організму до професійної діяльності. Організаційно-педагогічні аспекти прикладної психофізичної підготовки курсантів відомчих закладів вищої освіти правоохоронних спеціальностей вивчає, а також впроваджує засоби підготовки співробітників бойовий хортинг – національних професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України. Одним з ключових вимог підготовки фахівця є чітко виражена професійна спрямованість навчального процесу з фізичного виховання на формування у курсантів навичок і умінь, пов'язаних з характером майбутньої службової діяльності.

Виклад основного матеріалу. При підготовці курсантів правоохоронних спеціальностей до професійної діяльності засобами бойового хортингу, що проводиться в екстремальних умовах, значну роль грає прикладна психофізична підготовка. Це положення пов'язане з тим,

що значення бойового хортингу полягає в пріоритетності впливу фізичних вправ, фізичного тренування на біологічну сутність людини: рівень її здоров'я, фізичний розвиток, виховання рухових якостей. Будь-який освітній процес являє собою цілісну педагогічну систему, основу якої складають базові системоутворювальні компоненти. У педагогічній системі бойового хортингу мета виступає їх вершиною і початком, будучи свого роду стратегічним проектом кінцевого результату діяльності. Відбір матеріалу, порядок його викладу, організаційні форми, методи, прийоми, система контролю впливають на процес діяльності курсантів закладів вищої освіти в системі бойового хортингу [14].

Засоби прикладної психофізичної підготовки виступають змістовним компонентом в побудові педагогічної системи для занять курсантів бойовим хортингом. Логічно вибудований і реалізований порядок дій тренера-викладача обумовлює успішність досягнення поставленої ним мети, тобто проєктованого результату діяльності в бойовому хортингу. Аналіз програм навчальної та виробничої практик курсантів правоохоронних закладів вищої освіти і спостереження за практикантами на навчальній практиці в діючих підрозділах правоохоронних органів України дозволили помітити, що основний час навчально-виробничих практик пов'язаний з виконанням різних робіт в умовах службової діяльності, що становить 20 % часу від всього періоду навчання у закладі вищої освіти. Ці дані узгоджуються з результатами досліджень фахівців науково-методичної колегії Національної федерації бойового хортингу України.

Разом з тим традиційно реалізується в даний час у закладах вищої освіти правоохоронної спрямованості програма дисципліни «Бойовий хортинг». Водночас вона не виділяє спеціального за змістом, організацією та методикою етапи психофізичної підготовки курсантів до умов правоохоронних практик, що особливо проведених в діючих підрозділах, які вимагають від курсантів спеціальної психофізичної підготовленості. У програмі з бойового хортингу присутні змістовні, організаційні і методичні аспекти проведення курсантами самостійних занять фізичними вправами безпосередньо в процесі професійної практики в умовах служби в підрозділах [15; 16]. У зв'язку з цим виникла доцільність розробки методики за напрямом «Бойовий хортинг» при проходженні правоохоронної практики у діючих підрозділах системи правоохоронних органів України в кількості 10 академічних годин на тиждень (з 400 навчальних аудиторних годин) можуть враховуватися як заняття бойовим хортингом (кафедра спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Університету ДФС України, 2020 р.).

Модель експериментальної методики прикладної психофізичної підготовки курсантів до навчальної практики у підрозділах правоохоронних органів України складається з наступних структурних блоків: цільовий, контрольний-експертний, змістовно-технологічний і результативний [27–36]. Головною їх метою є оцінка функціонального стану та оцінка психологічного стану курсантів.

Мета: вдосконалення процесу професійно-прикладної фізичної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості засобами бойового хортингу – національного професійно-прикладного виду спорту України.

Змістовно-технологічний блок програми підготовки і процес його реалізації

Результат: оптимальний рівень готовності курсантів до проходження практики у підрозділах правоохоронних органів України.

Результативний блок: компоненти готовності, спрямовані на розвиток професійно важливих фізичних якостей і функціональної готовності особистісних якостей щодо засвоєння необхідних знань, умінь, на залученість до самостійних занять бойовим хортингом, на формування мотивації до фізкультурно-спортивної діяльності, на розвиток спеціальних психічних і професійно важливих особистісних якостей курсантів.

Процес відбувається у три етапи: 1 етап – базовий, 2 етап – формувальний, 3 етап – вдосконалення. Для фахівців правоохоронних спеціальностей характерні екстремальні умови трудової діяльності, у зв'язку з чим, для них велике значення набуває оцінка донозологічного стану організму. Тому однією з особливостей даної методики бойового хортингу для вибору

спрямованості дій, що управляють, є наявність контрольно-експертного блоку, що включає діагностику психофізичного стану курсантів на різних етапах з використанням педагогічного тестування і апаратних методів, а саме:

1 метод – визначення рівня здоров'я, показників функціональних резервів адаптації, біологічного індексу і рівня психо-вегетативного навантаження);

2 метод – вдосконалення фізичної працездатності.

Змістовно-технологічний блок представляє сукупність умов, підходів, принципів, засобів і методів фізичної підготовки курсантів засобами бойового хортингу [37–45].

Прогнозування ефективності використання даної методики в підготовці курсантів правоохоронних спеціальностей обумовлено реалізацією певних умов: **педагогічних**, що використовують сучасні методи і методичні прийоми бойового хортингу і пов'язані з впровадженням експериментальної методики в процес психофізичної підготовки курсантів, орієнтованих на: успішну реалізацію програм і комплексів вправ, спрямованих на розвиток професійно важливих психофізичних якостей; оволодіння спеціальними навичками, вміннями професійної спрямованості; підвищення функціональних резервів адаптації курсантів і мотивації до фізкультурної діяльності в бойовому хортингу; **організаційних**, пов'язаних з організацією отримання фізкультурних знань системи бойового хортингу, оволодінням вміннями та навичками з використання фізкультурно-оздоровчих засобів з метою зміцнення здоров'я і підвищення ефективного рівня фізичної підготовленості; аналізом і використанням отриманих показників контролю в процесі занять бойовим хортингом; **психологічних**, пов'язаних з позитивною мотивацією курсантів до занять бойовим хортингом, активізацією пізнавальної діяльності курсантів, реалізацією індивідуального підходу на заняттях бойовим хортингом для формування і розвитку мотивації навчання, підвищенні моральної нормативності.

Експериментальна методика фізичного виховання курсантів правоохоронних спеціальностей засобами бойового хортингу включає наступні підходи до фізкультурної освіти: **діяльнісний**, що розвиває мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості на активно-позитивне ставлення до бойового хортингу та загальної фізичної культури; **диференційований** з урахуванням індивідуальних особливостей курсантів і їх фізичного стану; **системний**, що забезпечує цілісну побудову всієї системи фізичного виховання курсантів, яка передбачає активну діяльність і взаємодію всіх суб'єктів виховання, взаємозв'язок усіх основних компонентів виховного процесу (завдань, змісту, методів, форм, засобів виховання та аналізу його результатів).

Опора на системний підхід дозволяє побудувати кожне заняття з бойового хортингу як цілісну педагогічну систему. Основу таких занять складають «базові» принципи: прикладні, цілісності, домінанти і варіативності засобів бойового хортингу [46–57].

Принцип прикладний, цілеорієнтований на формування і розвиток професійно важливих психофізичних якостей, спеціальних умінь і навичок курсантів у процесі занять бойовим хортингом.

Принцип цілісності спрямований на розвиток системоутворювальної властивості, що додає курсанту цілісність – індивідуальність, яка дозволяє прогнозувати результат діяльності на занятті з бойового хортингу не стільки в освоєнні курсантом конкретної фізичної вправи, скільки в якісній зміні відповідних психофізіологічних структур організму.

Принцип домінанти – концентрація інтелектуальних, душевних і фізичних сил на важливому аспекті своєї життєдіяльності. Дослідження І. А. Аршавського (1982 р.) показують, що ефективність формування будь-якого структурного сліду обумовлена законом багаторазового впливу подразника на певні рецепторні зони. Спираючись на це положення, необхідно розвивати якусь пріоритетну психофізичну якість протягом 2–3 занять з бойового хортингу. Такий вплив типового подразника якраз і буде закріплювати фізіологічний «слід» попереднього заняття, забезпечуючи необхідний кумулятивний ефект, виражений у вигляді адаптаційних перебудов функціональних систем організму [58–65].

Принцип варіативності засобів бойового хортингу – створення умов постійного вибору (мети, змісту, форми і способу організації індивідуальної та колективної діяльності).

Відомо, що одну і ту же психофізичну якість (здатність) можна розвивати, використовуючи різні засоби бойового хортингу. В реалізованій методиці, крім зазначених, використовуються наступні дидактичні принципи: **свідомості і активності** (рішення завдань активного навчання, прояву ініціативи курсантів, їх творчого мислення); **систематичності** (безперервність процесу фізичного виховання з оптимізацією навантажень і відновлення); **доступності** (визначення міри доступності вправ бойового хортингу); **наочності** (наочні приклади, формування чуттєвої основи для створення уявлення до освоєння вправ); **всебічного гармонійного розвитку людини** (взаємозв'язок фізичного, духовного та інтелектуального розвитку); **диференційованого підходу** (облік статево-вікових, нервово-психічних особливостей, властивостей характеру, фізичного, функціонального, психічного стану).

Результативний блок визначається такими основними компонентами психофізичної готовності курсантів до навчальної практики в підрозділах правоохоронних органів України: мотиваційним, гносеологічним, фізичним і психологічним, а також розробленими рівнями їх оцінювання [66–75]. Результатом психофізичної підготовки курсантів засобами бойового хортингу є формування оптимального (високого) рівня готовності курсантів до певного виду правоохоронної діяльності. Мотиваційний компонент передбачає формування позитивного ставлення до занять бойовим хортингом, професійно значущих мотивів, врахування індивідуальних потреб, інтересів курсантів, створення особистої зацікавленості, формування потреби у підвищенні своєї підготовленості, фізичному вдосконаленні, вироблення у курсантів ціннісної орієнтації на оволодіння сукупністю цінностей бойового хортингу і сукупністю цінностей суспільного досвіду, пов'язаних з освітньою та професійною діяльністю.

До принципів формування професійної мотивації курсанта засобами бойового хортингу віднесені: **контекстності** (створення умов для формування професійної мотивації у курсантів в контексті їх майбутньої професійної діяльності); **суб'єктності** (сприйняття людини як автономної, ініціативної особистості, здатної в певних межах змінювати себе і навколишній світ); **рефлексії** (організація і контроль результатів розвитку, саморозвитку, а також причини позитивної або негативної динаміки такого процесу).

Гносеологічний компонент має на увазі теоретичну, методичну підготовленість курсантів засобами бойового хортингу, залученість їх до самостійних навчально-тренувальних занять бойовим хортингом з метою практичного використання набутих навичок у забезпеченні фізичного та професійного самовдосконалення. Без освоєння теоретичного і методичного матеріалу неможливо вирішити завдання фізичного виховання і освіти.

Розвиток когнітивних і методичних здібностей курсантів у процесі занять бойовим хортингом здійснюється поетапно: базовий етап (репродуктивної діяльності) відрізняється задовільними за обсягом і змістом знаннями, вміннями і навичками, які дозволяють впоратися з вирішенням типових завдань у навчальній та практичній фізкультурно-спортивній діяльності в бойовому хортингу, яка формує етап нормативної діяльності, має на увазі вміле використання курсантами наявних у них знань та умінь. На даному етапі курсанти опановують вміннями, навичками, прийомами творчого вирішення завдань на заняттях з бойового хортингу.

Етап вдосконалення (власне творчої діяльності) відрізняється розвиненою системою знань, умінь, навичок курсантів. Фізичний компонент методики бойового хортингу виражається в оптимізації фізичного розвитку курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості, підвищення їх рівня фізичної та функціональної підготовленості, поліпшення фізичної працездатності [76–87]. Фізичний компонент сприяє підвищенню фізіологічних резервів організму курсантів, оволодінню ними прикладних рухових умінь і навичок, необхідних у професійній діяльності правоохоронців, розвиває основні фізичні якості та враховує їх індивідуальні особливості.

Психологічний компонент визначається набором спеціальних психічних якостей, необхідних курсантам правоохоронних спеціальностей для ефективної адаптації до діяльності в підрозділах правоохоронних органів. Для роботи в підрозділах найбільш важливими спеціальними якостями є увага, оперативна пам'ять, оперативне мислення. Даний компонент також полягає у формуванні психічної стійкості до стресогенних чинників, моральної нормативності, оволодінні способами психорегуляції, формуванні професійно важливих психологічних якостей.

Зміст експериментальної програми психофізичної підготовки у бойовому хортингу

За даними інформаційних джерел і анкетного опитування фахівців правоохоронної діяльності прикладний аспект фізкультурно-спортивної діяльності з бойового хортингу у закладі вищої освіти має бути спрямований на розвиток фізичних якостей, формування спеціальних прикладних рухових умінь, дій, рухів, необхідних для успішного проходження правоохоронної практики в підрозділах ОВС та інших правоохоронних органів; підвищення фізіологічної стійкості до несприятливих факторів зовнішнього і професійного середовища; освоєння теоретичних, методичних основ бойового хортингу, необхідних для подальшого особистісного і професійного вдосконалення курсантів правоохоронних спеціальностей.

Головним показником ефективності реалізації прикладного потенціалу служить особистість курсанта, що опанувала всіма перерахованими якостями стосовно професійної діяльності [88–99]. Слід зазначити, що при організації фізкультурних занять курсантів бойовим хортингом програма ґрунтувалася на рекомендаціях Всеукраїнської програмної дисципліни «Фізичне виховання» в державному освітньому стандарті вищої професійної освіти (2020 р.) і програми фізичного виховання, прийнятої в Університеті державної фіскальної служби України.

Заняття бойовим хортингом з методики прикладної психофізичної підготовки здійснюються для курсантів закладу в однаковому за годинами обсязі з традиційною програмою, але розподіл годин занять дещо інший, і може бути коригований за рішенням Вченої ради Університету ДФС України.

Навчальні заняття доповнені в позаурочний час самостійними заняттями бойовим хортингом у спортивних секціях професійної спрямованості, орієнтованої на підготовку до умов проходження правоохоронної практики в підрозділах правоохоронних органів України. Самостійні заняття не входять до основних годин навчального навантаження, і йдуть додатково.

При розподілі навчальних годин на теоретичний розділ відводиться 18 годин на 1 курсі і 8 годин – на 2 курсі, тобто весь теоретичний матеріал видається курсантам на 1–2 курсах на відміну від традиційного, де на 1–2 курсах теорії відводиться 16 годин. Дане положення обґрунтовано тим, що за планом навчання закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості біля 50-ти курсантів уже на 2-му курсі виходять на правоохоронну практику в діючі підрозділи і потребують теоретичних знань з професійно-прикладної фізичної підготовки до умов роботи в підрозділах правоохоронних органів України. Для курсантів були додані теми «Особливості занять бойовим хортингом (з урахуванням професійної діяльності)», «Теорія та методика бойового хортингу», додано 2 години для теми «Професійно-прикладна фізична підготовка курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості засобами бойового хортингу».

Зміст теоретичного розділу прикладної психофізичної підготовки засобами бойового хортингу передбачає оволодіння курсантами системою науково-практичної та спеціальних знань, необхідних для розуміння природних і соціальних процесів функціонування бойового хортингу у загальній системі фізичної культури суспільства і особистості, а також вміння їх адаптивного, творчого використання для особистісного та професійного розвитку, самовдосконалення, організації здорового способу життя при виконанні навчальної, професійної та соціокультурної діяльності.

Теоретичні знання повідомляються у формі лекцій та мікролекцій (10–15 хв), передбачається пошук інформації в інтернеті і самостійна робота з методичної літературою.

Використовуються словесні, наочні методи: розповідь, бесіда, показ, демонстрація наочних посібників (схеми, відеоматеріали тощо). Контроль проводиться у формі письмового або усного опитування за представленими темами.

Практичний розділ складається з двох підрозділів: методико-практичного та навчально-тренувального. Методико-практичний підрозділ експериментальної групи за обсягом годин відповідає контрольній, але за тематикою занять має відмінності. Теми методичних занять за експериментальною програмою спрямовані на оволодіння методичними прийомами складання і проведення самостійних занять бойовим хортингом; підбору засобів для спрямованого розвитку окремих психофізичних якостей для зіставлення індивідуальних програм; самооцінки і самоконтролю за станом здоров'я, працездатності і психо-емоційної напруги.

Акцент у формуванні методичних умінь, навичок і прийомів курсантів за експериментальною методикою ставиться в основному на вмінні використовувати спеціальні прикладні засоби бойового хортингу в процесі професійної діяльності правоохоронця.

Зміст методики прикладної психофізичної підготовки курсантів до навчальної практики в підрозділах правоохоронних органів

Перший етап

Основні завдання: розвиток позитивної мотивації до занять бойовим хортингом, підвищення рівня знань в області бойового хортингу, розвиток «базових» фізичних якостей: сили, швидкості та загальної витривалості; розвиток функціональної підготовленості; розвиток прикладних навичок і умінь; виховання дисциплінованості, сили волі, наполегливості, відповідальності; зниження нервово-психічної напруженості курсантів.

Засоби: прийоми бойового хортингу, бігові, силові, гімнастичні вправи, плавання, спортивні ігри, релаксація. ЧСС – 130–150 уд/хв.

Методи: бесіди, переконання, заохочення, словесний, наочний, круговий, рівномірний, повторний, ігровий.

Форми: лекції, навчальні заняття, тренування, групові, індивідуальні.

Контроль: педагогічне тестування.

Другий етап

Основні завдання: підвищення мотивації до занять бойовим хортингом; підвищення рівня знань в області професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФК), загальної витривалості, силової витривалості, координації; підвищення функціональної підготовленості; вдосконалення прикладних навичок і умінь; виховання професійно важливих особистісних якостей: дисциплінованості, моральної нормативності, психологічної стійкості, самостійності; зниження нервово-психічної напруженості курсантів.

Засоби: прийоми бойового хортингу, бігові, швидкісно-силові, силові, складнокоординаційні вправи; плавання, гімнастичні вправи, спортивні ігри, психорегуляція. ЧСС – 140–180 уд/хв.

Методи: проєктів, проблемного навчання, навчання у співпраці, рівномірний, повторний, перемінний, інтервальний, змагальний, ігровий, статодинамічних вправ, суворо регламентованої вправи.

Форми: лекції, навчальні заняття, тренування, групові, індивідуальні, самостійні.

Контроль: педагогічне тестування.

Третій етап

3 етап – вдосконалення (4 семестр 1 етап – базовий: 1 семестр самовладання, психологічної стійкості, комунікабельності, моральної нормативності).

Основні завдання: збереження позитивної мотивації до занять бойовим хортингом; вдосконалення знань бойового хортингу і професійно-прикладної фізичної підготовки, загальної витривалості, силової статодинамічної витривалості, координаційних здібностей, функціональної підготовленості, прикладних навичок і умінь; виховання психічних (спеціальних і особистісних) якостей, необхідних у професійній діяльності, підтримання низького рівня нервово-психічної напруженості курсантів.

Засоби: прийоми бойового хортингу, швидкісні, силові, складнокоординаційні фізичні вправи, плавання, спортивні ігри, військово-прикладні естафети, аутогенне тренування. ЧСС – 140–160 уд/хв.

Методи: доручення, заохочення, переконання, проєктів, проблемного навчання, навчання у співпраці, статодинамічних зусиль (СДЗ), змагальний, круговий, інтервальний, повторний, рівномірний.

Форми: лекції, навчально-тренувальні заняття, групові, індивідуальні, самостійні.

Контроль: педагогічне тестування.

Висновок. Таким чином, розроблена методика прикладної психофізичної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей засобами бойового хортингу – національного професійно-прикладного виду спорту України до практики у підрозділах правоохоронних органів України спрямована на підвищення ефективності процесу досягнення курсантами успішності професійної діяльності в умовах навчання, переходу на практику та практичного виконання службово-бойових завдань в діючих підрозділах системи правоохоронних органів.

Перспективи подальших досліджень. Подальша робота в напрямі вивчення особливостей бойового хортингу як середовища морально-вольової підготовки та загартування особистості, методів виховання учнів спортивних секцій, формування у них відчуття волі до перемоги, лідерського світогляду планується з метою поліпшення культури спортивної діяльності за підтримки сім'ї, укріплення здоров'я, стабільних навичок самоконтролю та психічної саморегуляції юних спортсменів бойового хортингу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко С. А. Підготовка професійних захисників України у системі бойового хортингу / С. А. Антоненко, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 52–62.
2. Бабурнич С. А. Професіограма спортивного судді з бойового хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 343–353.
3. Бадьора С. М. Методи психічної саморегуляції співробітників правоохоронних органів у системі бойового хортингу / С. М. Бадьора, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 334–346.
4. Біла В. Р. Військово-патріотичне виховання школярів і студентів у процесі занять бойовим хортингом / В. Р. Біла, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 242–254.
5. Бобік С. П. Формування професійно-психологічних здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом / С. П. Бобік, Е. А. Єрьоменко, С. П. Параниця // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 23–38.
6. Боднарчук О. Г. Бойовий хортинг для підготовки співробітників правоохоронних органів / О. Г. Боднарчук, Е. А. Єрьоменко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 226–242.
7. Боднарчук В. В. Бойовий хортинг як засіб формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників силових структур / В. В. Боднарчук, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 188–200.
8. Брухно Ю. С. Бойовий хортинг як засіб формування фізичної культури студентів і курсантів / Ю. С. Брухно, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 200–214.

9. Буток О. В. Бойовий хортинг і здоров'я людини / О. В. Буток, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 564–575.
10. Бухтіяров О. А. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота / О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 126–139.
11. Вехтев В. В. Бойовий хортинг у військовому мистецтві / В. В. Вехтев, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 827–840.
12. Вишницький І. О. Застосування прийомів боротьби у різних видах єдиноборств / І. О. Вишницький, Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 57–72.
13. Ганчева В. І. Бойовий хортинг: методика застосування дихальних вправ у процесі занять / В. І. Ганчева, Е. А. Єрмоєнко, Г. А. Коломонець // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 667–682.
14. Гарбовський Л. А. Бойовий хортинг і методика викладання у закладах вищої освіти / Л. А. Гарбовський, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 155–173.
15. Гречана Л. О. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти / Л. О. Гречана, Е. А. Єрмоєнко, С. М. Солодько // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28–29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіт», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 554–563.
16. Гречаний О. М. Методика викладання бойового хортингу в процесі гурткової роботи у закладах загальної середньої освіти / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 251–262.
17. Гришук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної підготовки правоохоронців до виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. Л. Гришук, Е. А. Єрмоєнко, О. А. Бухтіяров // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 59–73.
18. Деркач О. В. Розвиток фізичних якостей у співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу за методом функціонального тренування / О. В. Деркач, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 384–403.
19. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.
20. Ермоєнко Э. А. Хортинг – философия украинского единоборца / Э. А. Ермоєнко // Боевые искусства – ключи к совершенству. – 2012. – № 6. – С. 4–5.
21. Єрмоєнко В. Засоби профілактики основних стоматологічних захворювань у студентів, курсантів, спортсменів бойового хортингу та співробітників правоохоронних органів / В. Єрмоєнко, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 116–126.
22. Єрмоєнко В. Е. Медичний контроль змагальної діяльності з бойового хортингу / В. Е. Єрмоєнко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 195–215.
23. Єрмоєнко В. Стоматологічне здоров'я дітей та молоді як чинник спортивних успіхів у бойовому хортингу / В. Єрмоєнко, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 96–111.

24. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг. Навчальна програма спортивної секції з бойового хортингу для учнів середнього шкільного віку 5–9 класів : навч. програма / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – ГС «НФБХУ», 2021. – 127 с.
25. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – виховна система школярів України / Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 240–251.
26. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 203 с.
27. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників державних правоохоронних органів : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 222 с.
28. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.
29. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 215–225.
30. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб військово-патріотичного виховання старшокласників / Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 273–287.
31. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.
32. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб прикладної психофізичної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей відомчих закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 128–138.
33. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 138 с.
34. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як система формування готовності співробітників правоохоронних органів до дій в екстремальних ситуаціях / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 110–128.
35. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як чинник формування військово-патріотичних здібностей, фізичної культури та основ здоров'я учнівської молоді / Е. А. Єрмоєнко, І. В. Кузора // *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. праць. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. Вип. 8 (128) 20. С. 61–69.
36. Єрмоєнко Е. А. Витоки та історія розвитку бойового хортингу в Україні і за кордоном / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 55–70.
37. Єрмоєнко Е. А. Виховання наполегливості у школярів 6–7 років у процесі занять хортингом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Едуард Анатолійович Єрмоєнко. – К., 2016. – 222 с.
38. Єрмоєнко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт/»*. – 2019. – Вип. 10 (118). – 2019. – С. 49–56.
39. Єрмоєнко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.

40. Єрмоєнко Е. А. Відкрита заява Едуарда Єрмоєнко про заснування хортингу – національного виду спорту України 17 липня 2008 року / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во України у справах сім'ї, молоді та спорту. Київ : Тренерська рада, 2008. – 7 с.
41. Єрмоєнко Е. Військово-патріотична програма та прикладний хортинг / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / Нац. академія педагогічних наук України, Ін-т проблем виховання НАПН України, Українська федерація хортингу. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 10–19.
42. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний і бойовий хортинг у системі професійної підготовки допризовної молоді, військовослужбовців та правоохоронців / Е. А. Єрмоєнко, С. С. Полторацький // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіт», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 527–533.
43. Єрмоєнко Е. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.
44. Єрмоєнко Е. А. Декларація хортингу у світі / Е. А. Єрмоєнко // Колегія Мін-ва України у спр. сім, мол. та сп. : Київ, 2008. – 12 с.
45. Єрмоєнко Е. А. Засади формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді засобами хортингу. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 10 (80) 16. – С. 38–44.
46. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.
47. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфер., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.
48. Єрмоєнко Е. А. Концепція розвитку бойового хортингу в системі освіти України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 122 с.
49. Єрмоєнко Е. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.
50. Єрмоєнко Е. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.
51. Єрмоєнко Е. А. Міжнародні правила змагань з хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Київ : МГО «Міжнародна Федерація Хортингу», 2009. – 85 с.
52. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма гурткової (секційної) роботи «Хортинг» для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2012. – 268 с.
53. Єрмоєнко Е. А. Наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. - Вип. 3 (123). - С. 47-56. - DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09.
54. Єрмоєнко Е. А. Основоположні принципи бойового хортингу. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць.* К. : Паливода А. В. 2018. Вип. 9. С. 22–31.
55. Єрмоєнко Е. А. Особливості самовиховання в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 40–55.
56. Єрмоєнко Е. А. Особливості фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції

об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 39–42.

57. Єрмоєнко Е. А. Правомірність застосування службово-прикладних прийомів фізичного впливу системи бойового хортингу в екстремальних умовах соціального характеру у межах необхідної самооборони / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 95–110.

58. Єрмоєнко Е. А. Принципи виконання й методика вивчення базових технічних елементів хортингу: методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 87 с.

59. Єрмоєнко Е. А. Психічні процеси в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 63–72.

60. Єрмоєнко Е. А. Робоча програма фізкультурно-оздоровчих занять з хортингу для дітей / Е. А. Єрмоєнко // К. : Нац. ун-т фізичного виховання і спорту України, 2009. – 32 с.

61. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.

62. Єрмоєнко Е. А. Теоретико-методичні засади виховання наполегливості в молодших школярів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 191 с.

63. Єрмоєнко Е. А. Технічна підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 652 с.

64. Єрмоєнко Е. А. Тренування в хортингу: навчально-методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 227 с.

65. Єрмоєнко Е. Філософія бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 82–104.

66. Єрмоєнко Е. Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 261–274.

67. Єрмоєнко Е. А. Формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді на заняттях хортингом у навчальних закладах / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 115–123.

68. Єрмоєнко Е. А. Хортинг : навчальна програма гурткової (секційної) роботи для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Єрмоєнко Едуард Анатолійович. – Київ : Паливода А. В., 2012. – 268 с.

69. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.

70. Зверев А. В. Бойовий хортинг у методиках вдосконалення силових якостей спортсменів різних вікових груп / А. В. Зверев, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 593–603.

71. Івашковський В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. Івашковський, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.

72. Ільницький І. Р. Хортинг та організація навчання / І. Р. Ільницький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 247–258.

73. Карасевич С. А. Бойовий хортинг як засіб морально-етичного виховання особистості / С. А. Карасевич, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 346–357.

74. Кіблицький Р. В. Бойовий хортинг: концептуальні засади розвитку і популяризації в Україні / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 502–514.

75. Коломоєць Г. А. Бойовий хортинг і принципи формування духовно-моральної вихованості учнів / Г. А. Коломоєць, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Деревянко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних

органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 776–793.

76. Колос М. А. Бойовий хортинг: швидкісно-силова підготовка та оптимізація управління навчально-тренувальним процесом / М. А. Колос, Е. А. Єрьоменко, О. М. Сидоренко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 493–502.

77. Кузора І. В. Військово-патріотична програма бойового хортингу / І. В. Кузора, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 840–852.

78. Кукушкін К. М. Методика військово-патріотичного виховання школярів у процесі занять бойовим хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 6–14.

79. Куцкір М. С. Принципи виховання системних вольових якостей спортсменів хортингу / М. С. Куцкір, Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 108–126.

80. Литвиненко А. М. Бойовий хортинг – комплексна система фізичного виховання особистості / А. М. Литвиненко, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 403–422.

81. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.

82. Ляховець О. О. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у дітей дошкільного віку / О. О. Ляховець, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 305–315.

83. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування у старшокласників готовності до військової служби / О. І. Остапенко, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 638–652.

84. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2016. – 544 с.

85. Полторацький С. С. Бойовий хортинг у впровадженні воїнських традицій українського народу / С. С. Полторацький, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 538–550.

86. Присяжнюк С. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. Присяжнюк, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.

87. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.

88. Рудей Д. Ю. Бойовий хортинг у комплексі виховних засобів спортсменів шкільного віку / Д. Ю. Рудей, О. М. Гречаний, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 334–343.

89. Сичов С. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. Сичов, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.

90. Сікан В. Ю. Технології здоров'язбереження у методиці хортингу / В. Ю. Сікан, Е. А. Єрьоменко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 284–301.

91. Степанюк А. В. Планування та організація навчально-виховного процесу з хортингу / А. В. Степанюк, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 325–338.

92. Степура Т. М. Бойовий хортинг як засіб формування специфічних психічних властивостей співробітників правоохоронних органів / Т. М. Степура, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 173–188.

93. Тішин А. В. Застосування прийомів бойового хортингу при вдосконаленні навчання у вищих освітніх установах правоохоронних органів України / А. В. Тішин, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 296–305.

94. Федорченко Т. Є. Бойовий хортинг і методика проведення занять в умовах здоров'язберігальної педагогіки / Т. Є. Федорченко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 695–713.

95. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг у підрозділах державної митної служби для підготовки співробітників до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 7–25.

96. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 8–23.

97. Шаповалов Б. Б. Перспективи розвитку бойового хортингу як засобу підготовки військовослужбовців правоохоронних органів військової структури до дій з ризиком для життя та здоров'я / Б. Б. Шаповалов, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 315–322.

98. Шило О. М. Фізичне і морально-психологічне становлення особистості засобами хортингу / О. М. Шило, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 127–140.

99. Savchenko, A. (2017). Combat horting – educational practice for young people / A. Savchenko, E. Yeromenko // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 88–95.

Yeromenko E. A.

State Tax University, Irpin, Ukraine

CONTENTS OF THE EXPERIMENTAL PROGRAM OF PSYCHO-PHYSICAL TRAINING OF CADETS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF DEPARTMENTAL FIELDS ACCORDING TO THE METHODS OF COMBAT HORTING

***Abstract** This scientific article describes the organizational and pedagogical aspects of applied psychophysical training of cadets of departmental institutions of higher education by means of combat horting, content and technological block of the cadet training program and the process of its implementation. It is noted that in the preparation of cadets of law enforcement specialties for professional activities by means of combat horting, conducted in extreme conditions, a significant role is played by applied psychophysical training. This provision is due to the fact that the importance of combat horting is the priority of the impact of exercise, physical training on the biological essence of man: the level of his health, physical development, education of motor skills. Any educational process is a holistic pedagogical system, the basis of which are the basic system-forming components. In the pedagogical system of combat horting, the goal is their top and beginning, being a kind of strategic project of the end result. The selection of material, the order of its presentation, organizational forms, methods, techniques, control system affect the process of cadets of higher education institutions in the system of combat horting. Experimental methods of physical education of cadets of law enforcement specialties by means of combat horting include the following*

approaches to physical education: activity, which develops motivational and value orientations of the individual to an active-positive attitude to combat horting and general physical culture; differentiated taking into account the individual characteristics of cadets and their physical condition; system, which provides a holistic construction of the entire system of physical education of cadets, which involves active activities and interaction of all subjects of education, the relationship of all major components of the educational process (tasks, content, methods, forms, means of education and analysis of its results). Means of applied psychophysical training are a meaningful component in building a pedagogical system for cadets to engage in combat horting. The logically constructed and implemented order of actions of the trainer-teacher determines the success of achieving his goal, ie the projected result of activity in combat horting. Analysis of training and internship programs of cadets of law enforcement agencies of higher education and observation of interns in the internship of law enforcement agencies of Ukraine revealed that the main time of internships is associated with the performance of various jobs in the service.

Key words: *organizational and pedagogical aspects, applied psychophysical training, combat horting, cadets, law enforcement agencies, departmental institutions of higher education.*